

**EURÓPSKA CHARTA ROVNOSTI
ŽIEN A MUŽOV NA MIESTNEJ ÚROVNI**

**Charta vyzýva miestne a regionálne samosprávy v Európe, aby sa zaviazali
využívať všetky svoje právomoci a partnerstvá na dosiahnutie väčšej
rovnosti ľudí**

Prípravila a predložila
Rada európskych obcí a regiónov a jej partneri

ÚVOD

Európska charta rovnosti žien a mužov na miestnej úrovni je určená miestnym a regionálnym samosprávam v Európe. Vyzýva európske miestne a regionálne samosprávy, aby chartu podpísali a formálne prijali verejný záväzok k princípu rovnosti žien a mužov a uviedli ho do života v rámci územia svojej pôsobnosti.

Každý signatár sa zaväzuje pripraviť Akčný plán rovnosti, v ktorom si stanoví priority, aktivity a zdroje. Okrem toho sa zaväzuje zapojiť všetky inštitúcie a organizácie na území svojej pôsobnosti do aktivít podporujúcich dosiahnutie skutočnej rovnosti v praxi.

Chartu pripravovala v rámci projektu (2005-2006) Rada európskych obcí a regiónov spoločne s viacerými partnermi uvedenými nižšie. Projekt podporila Európska komisia prostredníctvom piateho Akčného programu Spoločenstva za rovnosť žien a mužov.

* * * * *

Rovnosť žien a mužov je základné právo pre všetkých a je základnou hodnotou každej demokracie. Na dosiahnutie tohto práva musí byť nielen právne zakotvené, ale aj efektívne uplatňované vo všetkých oblastiach života: politického, ekonomického, sociálneho a kultúrneho.

Rovnosť žien a mužov nie je každodennou realitou aj napriek mnohým výzvam na jeho formálne zakotvenie a dosiahnutým postupom. V skutočnosti ženy a muži nezdieľajú rovnaké práva. Pretrvávajú sociálne, politické, ekonomické a kultúrne nerovnosti – napríklad platové rozdiely a nerovnomerné zastúpenie v politickom živote.

Nerovnosti sú výsledkom sociálneho vývoja, ktorý má základ v pretrvávajúcich početných stereotypoch v rodine, vzdelaní, kultúre, masmédiách, práci, spoločnosti. Existuje teda množstvo oblastí, v ktorých možno konať, prijímať nové postupy a uskutočňovať štrukturálne zmeny.

Miestna a regionálna samospráva ako zložky vlády sú najbližšie k občanovi a majú najlepšiu pozíciu v boji so zotrvačnosťou a reprodukciou nerovnosti a možnosť podporiť skutočne spravodlivú spoločnosť. Prostredníctvom svojich kompetencií a spolupráce s celou škálou miestnych aktérov môžu prijímať konkrétne opatrenia v prospech rovnosti žien a mužov.

Vo vzťahu k praktickej realizácii práva rovnosti žien a mužov je mimoriadne dôležitý princíp subsidiarity, ktorý sa uplatňuje na všetkých úrovniach vládnutia – európskej, národnej, regionálnej a miestnej. Európske miestne a regionálne samosprávy majú rozdielny rozsah zodpovedností, každá z nich však môže a musí hrať pozitívnu úlohu pri presadzovaní rovnosti praktickými opatreniami vplývajúcimi na každodenný život svojho obyvateľstva.

S princípom subsidiarity sú úzko spojené princípy miestnej a regionálnej samosprávy. Európska charta miestnej samosprávy, dokument Rady Európy z roku 1985, ktorú podpísala a ratifikovala väčšina krajín Európy, zdôrazňuje „*právo a spôsobilosť miestnych orgánov v medziach zákona spravovať a riadiť podstatnú časť verejných záležitostí v rámci ich kompetencií a v záujme miestneho obyvateľstva*“. Realizácia a podpora práva rovnosti musí byť základom konceptu miestnej samosprávy.

Demokracia na miestnej a regionálnej úrovni vytvára priestor na slobodné rozhodovanie vo viacerých konkrétnych oblastiach každodenného života, napr. oblasť bývania, bezpečnosti, verejnej dopravy, práce a zdravia.

Úplná integrácia žien do rozvoja a realizácie politík na miestnej a regionálnej úrovni umožní, aby sa zohľadňovali ich životné skúsenosti, vedomosti a kreativita.

Na dosiahnutie spoločnosti založenej na rovnosti je dôležité, aby miestne a regionálne samosprávy zakomponovali rodovú dimenziu do svojich politík, organizácie a činností. Skutočná rovnosť žien a mužov je tiež kľúčom k hospodárskemu a sociálnemu úspechu v súčasnom a zajtrajšom svete – a to nielen na európskej a národných úrovniach, ale tiež v regiónoch, mestách a obciach.

* * * * *

Rada európskych obcí a regiónov a jej Výbor pre ženy, zložený z volených zástupkýň miestnych a regionálnych orgánov, už viac rokov aktívne podporujú rovnosť žien a mužov v územnej samospráve. V roku 2005 pripravila Rada konkrétny nástroj pre miestne a regionálne samosprávy pod názvom „Mesto rovnosti“. Identifikovaním dobrých skúseností v niektorých európskych mestách a obciach poskytuje tento nástroj metodológiu na realizáciu politík rovnosti žien a mužov na miestnej a regionálnej úrovni. Táto charta bola vypracovaná aj na základe predchádzajúcich poznatkov.

Úlohu miestnych a regionálnych samospráv pri podpore rodovej rovnosti schválila v celosvetovej deklarácii "Ženy v miestnej územnej samospráve" IULA (Medzinárodná únia miestnych orgánov) v roku 1998. Nová svetová organizácia Spojených miest a miestnych samospráv má zakotvenú rovnosť žien a mužov v jednom zo svojich hlavných cieľov.

PREAMBULA

Rada európskych obcí a regiónov, zastúpená miestnymi a regionálnymi samosprávami v spolupráci s nasledujúcimi partnermi:

Rakúskym združením miest
Národným združením obcí v Bulharskej republike
Úniou cyperských obcí
Úniou miest a obcí Českej republiky
Združením fínskych miestnych a regionálnych samospráv
Francúzskou sekciou CEMR (AFCCRE)
Nemeckou sekciou CEMR (RGRE)
Centrálnou úniou obcí a komunít Grécka (KEDKE)
Maďarským národným združením miestnych samospráv (TÖOSZ)
Talianskou sekciou CEMR (AICCRE)
Toskánskou federáciou AICCRE
Združením luxemburských miest a obcí (SYVICOL)
Združením poľských miest
Španielskou federáciou obcí a provincií (FEMP)
Baskickým združením obcí (EUDEL)
Federáciou obcí a provincií Extramadury (FEMPEX)
mestom Burguillos del Cerro (Španielsko)
mestom Cartagena (Španielsko)
mestom Frankfurt nad Mohanom (Nemecko)
mestom Saint Jean de la Ruelle (Francúzsko)
mestom Sevilla (Španielsko)
mestom Viedeň (Rakúsko)
Stálym výbor euro-stredozemného partnerstva miestnych a regionálnych orgánov (COPPEM)
Agentúrou času a mobility v Belfort-Montbéliard (Francúzsko)

pripomína, že Európske Spoločenstvo a Únia sú založené na základných právach a slobodách, vrátane podpory rovnosti žien a mužov a že európska legislatíva bola základom pre vývoj v tejto oblasti v Európe;

pripomína medzinárodný právny rámec ľudských práv Organizácie spojených národov a zvlášť Všeobecnú deklaráciu ľudských práv a Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien, prijatý v roku 1979;

zdôrazňuje kľúčový prínos Rady Európy k podpore rovnosti žien a mužov a k posilneniu miestnej samosprávy;

berie do úvahy, že rovnosť žien a mužov zahŕňa aktivity v troch na seba nadväzujúcich aspektov dosiahnutia rovnosti: elimináciu priamych nerovností, vykorenenie nepriamych nerovností a budovanie politického, právneho a sociálneho prostredia podporujúceho proaktívny rozvoj rovnej demokracie;

neschvaľuje pretrvávajúci nesúlad medzi zákonným zakotvením práva rovnosti “de jure“ a jeho skutočným a účinným uplatnením;

berie do úvahy, že miestne a regionálne samosprávy vo všetkých oblastiach svojej zodpovednosti zohrávajú a musia zohrať rozhodujúcu úlohu vo vzťahu ku svojim občanom a obyvateľom pri realizácii práv rovnosti, zvlášť rovnosti žien a mužov;

vychádza pri svojich činnostiach predovšetkým z Dohovoru o odstránení všetkých foriem násilia na

ženách z roku 1979, Pekingskej deklarácie, Akčnej platformy opatrení Organizácie spojených národov z roku 1995, Rezolúcie z 23. mimoriadneho stretnutia Valného zhromaždenia OSN z roku 2000 (Peking +5), Charty základných práv Európskej únie, Odporúčania Rady z roku 1996 o vyrovnanej účasti žien a mužov v rozhodovacích procesoch a Svetovej deklarácie Medzinárodnej únie miestnych samospráv z roku 1998 o ženách v miestnej samospráva;

želá si pripomenúť 25. výročie nadobudnutia platnosti Dohovoru Organizácie spojených národov o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien zo septembra 1981;

pripravila Európsku chartu rovnosti žien a mužov na miestnej úrovni a vyzýva miestne a regionálne samosprávy v Európe, aby chartu podpísali a uplatňovali.

ČASŤ I

Princípy

Signatári Charty rovnosti žien a mužov na miestnej úrovni uznávajú nasledujúce základné princípy pre naše činnosti:

1. Rovnosť mužov a žien predstavuje základné právo

Miestne a regionálne samosprávy musia toto právo uplatňovať vo všetkých oblastiach, za ktoré sú zodpovedné, vrátane povinnosti odstraňovať všetky formy priamej a nepriamej diskriminácie.

2. Pre zabezpečenie rovnosti žien a mužov je treba čeliť kolektívnej diskriminácii a znevýhodňovaniu

Pri zabezpečovaní rovnosti medzi ženami a mužmi treba brať do úvahy okrem pohlavia aj kolektívnu diskrimináciu a znevýhodňovanie založené na rase, farbe, etnickom a sociálnom pôvode, genetických znakoch, jazyku, náboženstve a viere, politickej alebo inej príslušnosti, príslušnosti k národnostným minoritám, majetku, pôvodu, hendikepu, veku, sexuálnej orientácie alebo sociálno-ekonomickom postavení.

3. Rovnomerná účasť žien a mužov v rozhodovacích procesoch je predpokladom demokratickej spoločnosti

Právo rovnosti žien a mužov vyžaduje, aby miestne a regionálne orgány prijali všetky náležité opatrenia a všetky adekvátne stratégie na presadzovanie vyrovnaného zastúpenia a účasti žien a mužov vo všetkých oblastiach rozhodovania.

4. Odstránenie rodových stereotypov je základom pre dosiahnutie rovnosti žien a mužov

Miestne a regionálne orgány musia podporovať odstraňovanie stereotypov a prekážok, na základe ktorých vzniká charakter a postavenie nerovnosti a ktoré vedú k nerovnomernému hodnoteniu úlohy žien a mužov v politickom, ekonomickom, sociálnom a kultúrnom živote.

5. Zapracovanie rodového hľadiska do všetkých činností miestnej a regionálnej samosprávy napomôže rovnosti žien a mužov

O rodovom hľadáisku treba uvažovať už pri navrhovaní politik, metód a nástrojov, ktoré majú vplyv na každodenný život miestneho obyvateľstva – napríklad prostredníctvom techník "uplatňovania rodového hľadiska¹" a "prípravy rozpočtov z rodového hľadiska²".

Preto je treba analyzovať a zohľadňovať skúsenosti žien v miestnej samospráve, vrátane ich životných a pracovných podmienok.

¹ Uplatňovanie rodového hľadiska (angl. *gender mainstreaming*): V júli 1997 Hospodársky a sociálny výbor pri OSN (ECOSOC) definoval koncept uplatňovania rodového hľadiska nasledovne: "Je to proces, ktorým sa hodnotia výstupy hoci ktorej plánovanej akcie voči ženám a mužom, zahŕňajúc legislatívu, rozhodnutia, politiky alebo programy v hoci ktorej oblasti a na všetkých úrovniach. Je to stratégia realizácie takých zmien u žien, rovnako ako aj u mužov, ktorá zahŕňa integrálnu dimenziu návrhu, implementácie, monitorovania a hodnotenia rozhodnutí a programov v politickej, ekonomickej a sociálnej sfére, takže ženy, aj muži majú rovnaký prospech a nerovnosť sa neopakuje. Hlavným cieľom je dosiahnuť rodovú rovnosť."

² Príprava rozpočtu z rodového hľadiska (angl. *gender budgeting*): "Je to uplatňovanie rodového hľadiska v rozpočtovom procese. To znamená hodnotenie rozpočtov na rodovom základe, zapracovanie hľadiska rovnosti na všetkých úrovniach rozpočtového procesu a pri zmenách príjmov a výdavkov s účelom podporiť rodovú rovnosť."

6. Východiskové akčné plány a programy sú potrebnými nástrojmi na dosiahnutie rovnosti žien a mužov

Miestne a regionálne samosprávy musia vypracovať akčné plány a programy rovnosti s potrebnými finančnými, ľudskými a inými zdrojmi na ich realizáciu.

Z týchto princípov vychádzajú nižšie uvedené články III. časti.

ČASŤ II

REALIZÁCIA CHARTY A POVINNOSTI Z NEJ VYPLÝVAJÚCE

K realizácií ustanovení tejto charty sa signatári zaväzujú vykonať nasledujúce konkrétne kroky:

- (1) Každý signatár tejto charty v primeranom časovom rozsahu (neprevyšujúcom dva roky od podpísania charty) vypracuje a prijme vlastný Akčný plán rovnosti podľa ktorého bude uplatňovať chartu.
- (2) Akčný plán rovnosti stanovuje ciele a priority signatára; opatrenia, ktorými sa bude riadiť a zdroje na realizáciu charty a z nej vyplývajúcich povinností. V akčnom pláne sa stanoví časový rozsah realizácie. Skôr prijaté akčné plány signatári v zmysle tejto charty iba prehodnotia.
- (3) Každý signatár prekonzultuje Akčný plán rovnosti pred jeho prijatím a po jeho prijatí ho zverejní. Taktiež bude pravidelne zverejňovať postup plnenia plánu.
- (4) Každý signatár prehodnotí napĺňanie charty a navrhne plán pre nasledujúce obdobie.
- (5) Každý signatár sa zaväzuje zaviesť a dodržiavať vhodný systém hodnotenia, ktorý umožní kontrolovať postup pre realizácií tejto charty a pomáhať miestnym a regionálnym samosprávam v celej Európe pri výmene skúseností v oblasti zvyšovania rovnosti žien a mužov. Na tento účel si vytvára Akčný plán rovnosti a ďalšie príslušné verejné materiály.
- (6) Každý signatár písomne informuje Radu európskych obcí a regiónov o podpise charty, o dátume tohto aktu a uvedie kontaktný bod pre ďalšiu spoluprácu týkajúcu sa charty.

ČASŤ III

DEMOKRATICKÁ ZODPOVEDNOSŤ

Článok 1

- (1) Signatár uznávajú, že právo na rovnosť žien a mužov je základným predpokladom demokracie a že demokratická spoločnosť nemôže zanedbávať zručnosti, vedomosti, skúsenosti a kreativitu žien. Za týmto účelom a na základe rovnosti musí zabezpečiť inklúziu, zastúpenie a účasť žien s rozdielnym zázemím a rozdielnym vekom do všetkých oblastí politického a verejného rozhodovania.
- (2) Signatár ako demokratický volený orgán zodpovedá za zabezpečovanie blahobytu obyvateľstva v oblasti svojej zodpovednosti, a preto sa zaväzuje napomáhať k praktickému uplatňovaniu práva vo všetkých oblastiach pôsobenia - ako demokratický orgán miestneho spoločenstva, ktorý stojí na čele miestnej komunity, poskytuje jej služby, zaoberá sa plánovaním, rozhodovaním a zamestnávaním občanov.

POLITICKÁ ÚLOHA

Článok 2 - Politické zastúpenie

- (1) Signatár uznáva rovnaké práva žien a mužov voliť, byť volený a vykonávať volenú funkciu.
- (2) Signatár uznáva rovnaké práva žien a mužov podieľať sa na príprave a realizácii politik, vykonávať verejnú funkciu a vykonávať všetky verejné funkcie na všetkých úrovniach samosprávy.
- (3) Signatár uznáva princíp rovnomerného zastúpenia vo všetkých volených a verejných rozhodovacích orgánoch.
- (4) Signatár sa zaväzuje prijať všetky primerané opatrenia na podporu vyššie uvedených práv a povinností, vrátane nasledovných:
 - vyzývať ženy k účasti na voľbách, k napĺňaniu ich individuálneho hlasovacieho práva a ku kandidatúre na verejnú funkciu;
 - vyzývať politické strany k prijatiu a realizácii princípu rovnomerného zastúpenia žien a mužov;
 - vyzývať politické strany k podniknutiu právoplatných krokov, vrátane možnosti stanoviť kvótu, ktorá povedie k zvýšeniu počtu žien za kandidátky a úmerne tomu aj k zvýšeniu počtu volených zástupkyň;
 - upraviť procedúry a štandardy riadenia tak, aby potenciálnych kandidátov a volených zástupcov neodradili stereotypné formy správania a jazyk alebo dokonca obťažovanie;
 - prijať opatrenia na zosúladenie súkromného a pracovného života volených zástupcov, (napríklad zmenou časového harmonogramu a pracovných metód, vytvorenie podmienok na starostlivosť o závislé osoby – deti, rodičia, príbuzní), ktoré umožnia plne vykonávať ich funkciu.
- (5) Signatár sa zaväzuje presadzovať a uplatňovať princíp rovnomerného zastúpenia vo vlastných rozhodovacích a poradných orgánoch a do externých orgánoch.

Ak však v existujúcich orgánoch nie je rovnomerné zastúpenie žien a mužov, orgán bude plniť vyššie uvedené tak, aby nedošlo k ďalšiemu zníženiu zastúpenia znevýhodneného pohlavia pod úroveň súčasného zastúpenia oboch pohlaví.

- (6) Ďalej sa zaväzujú zabezpečiť, aby nijaká verejná a politická pozícia, na ktorú je vymenovaný alebo volený zástupca, nebola prezentovaná ako pozícia výlučne pre jedno pohlavie.

Článok 3 - Zastúpenie v politickom a občianskom živote

- (1) Signatári uznávajú, že právo občanov zúčastňovať sa na riadení verejných záležitostí je základným demokratickým princípom, a že ženy a muži majú rovnaké právo zúčastňovať sa vlády a verejného živote v ich regióne, meste a obci.
- (2) Vo vzťahu k rozličným formám účasti verejnosti na verejných záležitostiach, napríklad prostredníctvom poradných výborov, susedských rád, elektronickej účasti alebo účasti občanov na rozvojových aktivitách, sa signatár zaväzujú zabezpečiť rovnaké zastúpenie žien a mužov v praxi. Keď existujúce formy účasti, ktoré nevedú k takejto rovnosti, zaväzujú sa pripraviť a testovať nové metódy.

- (3) Signatári sa zaväzujú podporovať aktívnu účasť žien a mužov na všetkých úsekoch politického a občianskeho života, zvlášť žien a mužov z minoritných skupín, ktorí môžu byť za iných okolností inak vylúčení.

Článok 4 - Verejný záväzok k princípu rovnosti

- (1) Signatár ako demokratický vodca a zástupca svojho spoločenstva a územia sa formálne verejne prihlási k rešpektovaniu princípu rovnosti žien a mužov na miestnej úrovni, vrátane:
- oznámenia o podpísaní charty signatárom, následne po diskusii a jej prijatí najvyšším zastupiteľským orgánom;
 - deklarácie plniť záväzky vyplývajú z tejto charty a pravidelne zverejňovať pokroky v realizácii Akčného plánu rovnosti;
 - záväzku, že signatár a jeho volení členovia zachovávajú a podporia pravidla dobrého správania týkajúce sa rovnosti pohlaví.
- (2) Signatár využije demokratický mandát na podporu iných politických a verejných inštitúcií a súkromných orgánov, ako aj organizácií občianskej spoločnosti tak, aby zabezpečili právo rovnosti žien a mužov v praxi.

Článok 5 - Spolupráca s partnermi za účelom presadzovania rovnosti

- (1) Signatár sa zaväzuje spolupracovať so všetkými partnermi z verejného a súkromného sektora, ako aj s občianskymi organizáciami, v záujme presadzovania rovnosti žien a mužov vo všetkých oblastiach života v rámci svojej právomoci. V záujme toho bude spolupracovať so sociálnymi partnermi.
- (2) Signatár prekonzultuje prípravu a posúdenie Akčného plánu rovnosti a iných hlavných problematík týkajúcich sa rovnosti s partnerskými orgánmi a organizáciami, vrátane sociálnych partnerov.

Článok 6 - Boj so stereotypmi

- (1) Signatár sa zaväzuje čeliť a predchádzať predsudkom, praktikám a používaniu jazyka a obrázkov založených na myšlienke nadriadenosti a podriadenosti jedného alebo druhého pohlavia alebo na stereotypnej úlohe žien a mužov.
- (2) Za týmto účelom signatár zabezpečí úplný súlad jeho vlastných vonkajších a vnútorných komunikačných nástrojov v súlade so záväzkom presadzovať rovnosť žien a mužov a aby pozitívne podporovali myšlienky o rovnosti a boli príkladom tohto postoja.
- (3) Signatár pomôže svojim zamestnancom identifikovať stereotypné postoje a správanie a eliminovať ich, v tom zmysle tiež upraví štandardy správania prostredníctvom školení a iných prostriedkov.
- (4) Signatár bude vykonávať činnosť viesť kampane tak, aby zvyšovali povedomie o nežiaducej úlohe rodových stereotypov pri dosahovaní rovnosti žien a mužov.

Článok 7 - Dobré riadenie a konzultovanie

- (1) Signatár uznáva právo žien a mužov vyjednávať o záležitosti rovnako, nestranne, čestne a v rámci primeranej doby, vrátane:

- práva byť vypočítaný pred každým rozhodnutím, ktoré by sa ich mohlo negatívne dotknúť;
 - práva orgánov poskytnúť dôvody svojho rozhodnutia;
 - práva na príslušné informácie o záležitostiach, ktoré sa ich dotýkajú.
- (2) Signatár si je vedomý v celom rozsahu svojich kompetencií, že kvalita jeho politík a rozhodnutí sa pravdepodobne zvýši, ak sa už v prípravnej fáze môžu verejne vyjadriť všetci tí, ktorých sa rozhodnutia dotýkajú. Je nevyhnutné, aby ženy a muži mali v praxi rovnaký prístup k informáciám a rovnakú príležitosť reagovať.
- (3) Signatár sa preto zaväzuje vykonať nasledujúce kroky:
- zabezpečiť, že spôsob, akým sa poskytujú informácie, berie do úvahy potreby žien a mužov, ak aj ich patričný prístup k informáciám a komunikačným technológiám;
 - zabezpečiť, že tam, kde sa uskutočňuje verejná diskusia, tí, ktorých názory sú síce pravdepodobne najmenej vypočítané, sú schopní rovnako sa zúčastňovať na verejných konzultáciách a že sa uskutočnia oprávnené úkony, ktoré zabezpečia, že sa tak stane;
 - v prípade potreby organizovať konzultačné aktivity pre ženy.

VŠEOBECNÝ RÁMEC ROVNOSTI

Článok 8 - Všeobecný záväzok

- (1) Signatár vo vzťahu k svojim kompetenciám uznáva, že bude rešpektovať a presadzovať príslušné práva a princípy rovnosti žien a mužov a bude bojovať proti znevýhodneniu a diskriminácií vo vzťahu k pohlaviu.
- (2) Záväzky stanovené chartou alebo len ich príslušnú časť uplatňuje signatár jedine v oblastiach svojej pôsobnosti.

Článok 9 - Rodový audit³

- (1) Signatár sa zaväzuje v rámci svojich kompetencií dodržiavať rodový audit ustanovený v tomto článku.
- (2) Za týmto účelom sa signatár zaväzuje pripraviť program pre implementáciu rodových auditov v súlade s vlastnými prioritami, zdrojmi a v reálnom čase, ktorý bude určený v Akčnom programe rovnosti.
- (3) Rodový audit obsahuje nasledujúce kroky:
- posúdenie súčasných politík, postupov, skúseností a praktík, aby sa odhalilo, či sa v nich nevyskytla diskriminácia, či vychádzajú z rodových stereotypov a či v primeranej miere berú do úvahy špeciálne potreby žien a mužov;
 - posúdenie vynaloženia finančných a iných zdrojov pre vyššie uvedené účely;
 - určenie najvhodnejších priorít a cieľov, ktoré zabránia vzniku ďalších problémov a navrhnutie konkrétnych zlepšení pri poskytovaní služieb;
 - zaväzuje sa v prvotnom štádiu vykonať audit všetkých dôležitých nových alebo novelizovaných politík, procedúr alebo zmien v alokácii zdrojov, určiť ich potenciálny vplyv na ženy a mužov a prijať konečné rozhodnutia v rámci tohto auditu;
 - prihliadať na potreby a záujmy tých, ktorí majú skúsenosti s kolektívnou diskrimináciou a kolektívnym znevýhodnením.

³ Rodový audit – hodnotenie postojov k problematike rovnosti žien a mužov.

Článok 10 - Viacnásobná diskriminácia a znevýhodnenie

- (1) Signatár uznáva, že akákoľvek diskriminácia, napr. na pohlaví, rase, etnickom alebo sociálnom pôvode, genetickom vybavení, jazyku, náboženstve alebo viere, politickom alebo inom názore, príslušnosti k národnostnej menšine, majetku, narodenia, handicapu, veku alebo sexuálnej orientácie, je zakázaná.
- (2) Signatár ďalej uznáva, že aj napriek tomuto zákazu znáša veľa žien a mužov kolektívnu diskrimináciu alebo znevýhodnenie, vrátane sociálno-ekonomického znevýhodnenia, ktoré majú priamy dopad na ich možnosti uplatňovať iné práva stanovené a uvedené v tejto charte.
- (3) Signatár sa zaväzuje v celom rozsahu svojich právomoci uskutočňovať všetky dostupné činnosti na odstránenie dôsledkov kolektívnej diskriminácie alebo znevýhodnenia, ako:
 - zabezpečiť, aby problémy kolektívnej diskriminácie alebo znevýhodnenia boli obsiahnuté v Akčnom pláne rovnosti a v rodových auditoch;
 - zabezpečiť, aby problémy vyplývajúce z kolektívnej diskriminácie alebo znevýhodnenia boli brané do úvahy pri určitých akciách alebo opatreniach podľa ostatných článkov tejto charty;
 - organizovať verejné informačné kampane proti stereotypom a presadzovaniu rovného zaobchádzania pre ženy a mužov, ktorí trpia kolektívnou diskrimináciou a znevýhodnením;
 - podniknúť konkrétne opatrenia zamerané na osobitné potreby migrujúcich žien a mužov.

ÚLOHA ZAMESTNÁVATEĽA

Článok 11

- (1) Signatár v úlohe zamestnávateľa uznáva rovnosť žien a mužov vo všetkých oblastiach zamestnania, vrátane organizácie práce a pracovných podmienok.
- (2) Signatár uznáva právo na zosúladenie profesionálneho, sociálneho a súkromného života a právo na dôstojnosť a ochranu pracovného miesta.
- (3) Signatár sa zaväzuje uskutočniť všetky primerané opatrenia v rámci svojich právomoci, vrátane prospešných aktivít na podporu vyššie uvedených práv.
- (4) Opatrenia uvedené v bode (3) obsahujú:
 - (a) preskúmanie príslušných politík a postupov týkajúcich sa zamestnanosti v rámci organizácie, vypracovanie a realizáciu zamestnávateľskej časti Akčného plánu rovnosti, ktorá by identifikovala nerovnosti počas náležitého časového úseku a okrem iného by obsahovala:
 - rovnakú mzdu, vrátane rovnakého ohodnotenia za prácu rovnakej hodnoty;
 - opatrenia na prehodnotenie miezd, odmien, systémov odmeňovania a dôchodkov;
 - opatrenia zaisťujúce spravodlivý a transparentný postup a rovnaké príležitosti pre budovanie kariéry;
 - opatrenia zaisťujúce rovnomerné zastúpenie žien a mužov na všetkých úrovniach, a obzvlášť odstraňujúce nevyvážené zastúpenie na úrovni seniorov (na vyšších úrovniach riadenia);
 - opatrenia zabráňujúce akejkoľvek sexuálnej segregácii a podporujúce zamestnancov vstupovať do netradičných zamestnaní;
 - opatrenia zabezpečujúce spravodlivé prijímanie zamestnancov;
 - opatrenia, zabezpečujúce primerané, zdravé a bezpečné pracovné podmienky;

- konzultácie so zamestnancami a ich odborovými organizáciami so zabezpečením rovnomernej účasti žien a mužov v konzultačných alebo rokovacích orgánoch.
- (b) proti sexuálnemu obťažovaniu na pracovisku zaujať zreteľný postoj, že takéto správanie je neakceptovateľné, podporením obetí, zavedením a realizáciou transparentnej politiky proti páchatelom a zvyšovaním povedomia o tomto probléme;
 - (c) vytváranie pracovnej sily na všetkých úrovniach organizácie, ktorá odráža sociálnu, ekonomickú a kultúrnu rozdielnosť miestneho obyvateľstva;
 - (d) Podporou zosúladenia profesionálneho, sociálneho a súkromného života:
 - zavedením politík umožňujúcim, ak je to vhodné, prispôsobenie pracovného času a opatrenia umožňujúce starostlivosť o závislé osoby zamestnanca;
 - vyzývaním mužov, aby využili svoje nároky na starostlivosť o závislé osoby.

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE A ZÁKAZKY

Článok 12

- (1) Signatár uznáva, že pri realizácii úloh a povinnosti vo vzťahu k verejnému obstarávaniu, vrátane verejných zákaziek na dodávku tovaru, na obstarávanie služby alebo na vykonanie stavebných prác, má povinnosť presadzovať rovnosť žien a mužov.
- (2) Signatár uznáva, že táto zodpovednosť je obzvlášť dôležitá tam, kde sa navrhuje udeliť zákazku inej právnickej osoby na poskytovanie verejnej služby verejnosti, za ktorú signatárovi vyplýva zodpovednosť zo zákona. V takýchto prípadoch signatár zabezpečí, že právnická osoba, ktorá vyhrá zákazku (bez ohľadu na typ vlastníctva) niesla rovnakú zodpovednosť za presadzovanie rovnosti žien a mužov.
- (3) Signatár sa ďalej zaväzuje v rámci možností realizovať nasledujúce kroky:
 - (a) pri každej dôležitej zákazke do ktorej sa navrhuje vstúpiť, preskúmať relevantné rodové následky a príležitosti pre zákonné presadzovanie rovnosti;
 - (b) zabezpečiť, aby zmluvné špecifikácie zákazky obsahovali ciele rodovej rovnosti;
 - (c) zabezpečiť, aby zmluvné požiadavky a podmienky príslušného kontraktu zohľadnili tieto ciele
 - (d) využiť právomoc na základe legislatívy Európskej únie o verejnom obstarávaní stanovovať výkonnostné podmienky týkajúce sa sociálneho hľadiska
 - (e) učiniť zo zamestnancov a poradcov osoby zodpovedné za úlohy spojené s verejným obstarávaním a prideľovaním prác na zákazkách v dimenziách rodovej rovnosti, v prípade ich v rámci toho vyškoliť;
 - (f) zabezpečiť, aby podmienky hlavnej zmluvy obsahovali klauzulu o tom, že aj subdodávateľ bude rešpektovať pravidlá presadzujúce rodovú rovnosť.

POSKYTOVANIE SLUŽIEB

Článok 13 – Výchova a celoživotné vzdelávanie

- (1) Signatár uznáva právo všetkých na vzdelanie a ďalej uznáva právo všetkých na odborné a trvalé školenie. Signatár uznáva životnú úlohu vzdelania vo všetkých etapách života, pretože poskytuje skutočnú rovnosť príležitostí pri získavaní nevyhnutných životných a zamestnaneckých zručností a pri sprístupňovaní nových možností profesionálneho a odborného rastu.

- (2) Signatár sa zaväzuje v rozsahu svojich právomocí zabezpečiť alebo presadzovať rovnaký prístup k vzdelaniu, odbornému a trvalému školeniu žien a mužov, dievčat a chlapcov.
- (3) Signatár sa zaväzuje odstrániť stereotypný koncept úlohy žien a mužov vo všetkých formách vzdelania. Za týmto účelom sa zaväzuje uskutočňovať alebo presadzovať, v prípade náležitostí, nasledujúce opatrenia:
 - preskúmanie vzdelávacích materiálov; školských a iných vzdelávacích programov a metód výučby; ktoré zabezpečí odstránenie stereotypných metód a praktík;
 - podniknutie osobitných aktivít na podporu výberu netradičných zamestnaní;
 - v rámci kurzov občianskej výchovy a vzdelania k občianstvu zahrnúť základy zdôrazňujúce dôležitosť rovnomerného zastúpenia žien a mužov v demokratických procesoch.
- (4) Signatár uznáva, že spôsoby, akými sú školské a iné vzdelávacie zariadenia riadené, predstavujú dôležité modely pre deti a mladých ľudí. Z toho dôvodu sa zaväzuje podporovať rovnomerné zastúpenie žien a mužov na všetkých úrovniach vedenia a riadenia školy.

Článok 14 - Zdravie

- (1) Signatár uznáva právo všetkých na vysoký štandard fyzického a duševného zdravia a potvrdzuje, že prístup ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti, lekárskeho ošetrovaniu a preventívnej zdravotnej starostlivosti pre ženy a mužov je nevyhnutný pre výkon tohto práv.
- (2) Signatár uznáva, že pri zabezpečovaní rovnosti pre ženy a mužov užívať dobré zdravie, lekárske a zdravotné služby musí brať do úvahy ich rozličné potreby. Ďalej uznáva, že tieto potreby vznikajú nielen z biologických rozdielnosti, ale tiež z rozdielných sociálnych a pracovných podmienok a stereotypných postojov a predpokladov.
- (3) Signatár sa zaväzuje vykonať všetky náležité opatrenia, v rámci rozsahu svojich zodpovedností, podporujúce a zabezpečujúce najvyšší stupeň zdravotného stav svojich občanov. Za týmto účelom sa čo najvhodnejším spôsobom zaväzuje vykonať nasledujúce opatrenia:
 - zapracovať rodový prístup do plánovania, rozpočtovania a poskytovania zdravotných a lekárskejších služieb;
 - zabezpečiť, aby podpora zdraviu prospešných aktivít, vrátane tých, ktoré sú zamerané na zdravú výživu a telesný pohyb, obsahovala rozličné potreby a postoje žien a mužov;
 - zabezpečiť, aby zdravotnícki pracovníci, vrátane tých, ktorí podporujú ochranu zdravia, rešpektovali spôsoby, ktoré odrážajú rodové vplyvy v zdravotnej a lekárskej starostlivosti a brali do úvahy rozdielne skúsenosti v starostlivosti o mužov a ženy;
 - zabezpečiť prístup žien a mužov k primeraným informáciám o ochrane zdravia.

Článok 15 - Sociálna starostlivosť a služby

- (1) Signatár uznáva právo každého na prístup k nevyhnutným sociálnym službám a k využitiu sociálnej pomoci v prípade potreby.
- (2) Signatár uznáva, že muži a ženy majú rozdielne potreby, ktoré môžu vzniknúť z rozdielných sociálnych a ekonomických podmienok a iných faktorov. Signatári podniknú všetky náležité opatrenia na zabezpečenie rovnakého prístupu žien a mužov k sociálnej starostlivosti a sociálnym službám:
 - zapracujú prístup založený na rodovej rovnosti do plánovania, rozpočtovania a poskytovania sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb;

- zabezpečia, aby poskytovatelia sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb poznali aspekty, v ktorých rodová rovnosť vplýva na tieto služby a brali do úvahy rozdielne skúsenosti žien a mužov pri poskytovaní takejto starostlivosti.

Článok 16 - Starostlivosť o deti

- (1) Signatár uznáva dôležitú úlohu akou je dobrá kvalita, dostupná starostlivosť o dieťa, ktorá je dostupná rodičom a opatrovateľom v akejkoľvek finančnej situácii, pri presadzovaní skutočnej rovnosti žien a mužov a pri zlad'ovaní ich pracovného, verejného a súkromného života. Signatár ďalej uznáva prínos takejto starostlivosti o dieťa na zlepšení ekonomického a sociálneho života a štruktúre obyvateľov obce a spoločenstva.
- (2) Ako jednu zo svojich priorít sa signatár zaväzuje obstarat' a presadzovať takúto starostlivosť o dieťa buď priamo alebo prostredníctvom iných poskytovateľov. Okrem toho sa zaväzuje podporovať poskytovanie takejto starostlivosti o dieťa inými subjektmi, vrátane poskytovania alebo podpory starostlivosti o dieťa miestnymi zamestnávateľmi.
- (3) Signatár ďalej uznáva, že výchova dieťaťa si vyžadujú rozdelenie zodpovednosti medzi ženy a mužov a spoločnosti ako celku, preto sa zaväzuje bojovať proti rodovému stereotypu, podľa ktorého je výchova dieťaťa úlohou alebo zodpovednosť predovšetkým žien.

Článok 17 - Starostlivosť o ďalšie závislé osoby

- (1) Signatár uznáva, že ženy a muži sú povinní starať sa o ďalšie závislé osoby, okrem detí, a že táto povinnosť môže ovplyvniť ich schopnosť hrať plnú úlohu v ekonomickom a spoločenskom živote.
- (2) Signatár ďalej uznáva, že tieto povinnosti dopadajú neprímerane na ženy, a preto sú bariérou rovnosti žien a mužov.
- (3) Signatár sa zaväzuje odstrániť túto nerovnosť primeraným:
 - poskytovaním a presadzovaním vysoko kvalitnej, nenákladnej starostlivosti o závislé osoby buď priamo alebo prostredníctvom iných poskytovateľov ako jednu z priorít;
 - poskytovaním podpory a rozšírením príležitostí pre tých, ktorí v dôsledku starostlivosti o závislú osobu trpia sociálnou inklúziou;
 - spôsobom budú vystupovať proti stereotypu, podľa ktorého je starostlivosť o závislé osoby je predovšetkým zodpovednosťou žien.

Článok 18 - Sociálna inklúzia

- (1) Signatár uznáva, že každý má právo na ochranu proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu a vo všeobecnosti ženy pravdepodobne viac trpia sociálnym vylúčením, pretože majú obmedzenejší prístup k zdrojom, tovarom, službám a príležitostiam ako muži.
- (2) Signatár sa zaväzuje v celom rozsahu svojich služieb a aktivít a v spolupráci so sociálnymi partnermi vykonať opatrenie v rámci štruktúry celkového koordinovaného prístupu k:
 - podpore efektívneho prístupu všetkých, ktorí žijú alebo im hrozí, že sa ocitnú v situáciách sociálneho vylúčenia alebo chudoby, k zamestnaniu, bývaniu, výchove, vzdelávaniu, kultúre, informačným a komunikačným technológiám a sociálnej a lekárskej pomoci;
 - uznaniu zvláštnych potrieb a situácie žien, ktoré majú ocitli v sociálnom vylúčení;
 - podpore integrácie migrujúcich žien a mužov vzhľadom na ich špecifické potreby.

Článok 19 - Bývanie

- (1) Signatár uznáva právo na bývanie a prehlasuje, že prístup ku kvalitnému bývaniu predstavuje jednu z najnevyhnutnejších ľudských potrieb, životne nevyhnutnú pre blahobyt jednotlivca a jeho rodinu.
- (2) Signatár ďalej uznáva, že ženy a muži majú často špecifické a rozdielne potreby na bývanie, ktoré musí brať do úvahy v plnom rozsahu, vrátane skutočnosti, že:
 - (a) ženy majú v priemere nižší príjem a menej zdrojov ako muži, a preto potrebujú bývanie, ktoré je im dostupné;
 - (b) ženy sú väčšinou hlavou domácnosti v neúplných rodinách, v dôsledku čoho potrebujú prístup k sociálnemu bývaniu;
 - (c) zraniteľní muži sú často nadmerne zastúpení medzi bezdomovcami.
- (3) Signatár sa preto zaväzuje primeraným spôsobom:
 - (a) poskytovať a podporovať prístup všetkých k bývaniu v primeranej veľkosti a primeranej úrovne so slušným prostredím a prístupom k základným službám;
 - (b) urobiť kroky k prevencii proti bezdomovectvu a obzvlášť poskytnúť pomoc bezdomovcom podľa kritérií potreby, zraniteľnosti a nediskriminácie;
 - (c) podľa možnosti pomáhať pri stanovovaní cien bývania, aby bola dostupná pre tých, ktorí nemajú primerané zdroje.
- (4) Signatár sa zaväzuje zabezpečiť alebo podporovať rovnaké právo žien a mužov stať sa nájomníkom, vlastníkom alebo užívateľom svojich domovov a tiež používať svoju moc alebo vplyv na zabezpečenie rovnakého prístupu žien k hypotékam a iným formám finančnej pomoci a k úverom za účelom bývania.

Článok 20 – Kultúra, šport, rekreácia

- (1) Signatár uznáva právo každého zúčastňovať sa na kultúrnom živote a tešiť sa z umenia.
- (2) Signatár ďalej uznáva úlohu, ktorú zohráva šport v živote obce a pri zabezpečovaní práva na zdravie, ako je to uvedené v článku 14. Uznáva tiež právo žien a mužov na rovný prístup ku kultúrnym, rekreačným a športovým aktivitám a zariadeniam.
- (3) Signatár uznáva rozdielne skúsenosti a záujmy žien a mužov vo vzťahu ku kultúre, športu a rekreácií, ktoré však môžu byť dôsledkom postojov a činnosti ovplyvnených vnímaním rodového stereotypu, a preto sa zaväzuje primerane uskutočňovať alebo presadzovať opatrenia ako:
 - zabezpečiť, v rámci možností, rovnaký prístup žien a mužov, chlapcov a dievčat k športu, rekreačným a kultúrnym zariadeniam a aktivitám;
 - podnecovať ženy a mužov, chlapcov a dievčatá, aby sa rovnako zúčastňovali na športových a kultúrnych aktivitách, vrátane tradičných aktivitách považovaných typicky za "ženské" alebo "mužské";
 - podnecovať umelcov, kultúrne a športové združenia k podpore kultúrnych a športových aktivít, ktoré odmietajú stereotypné názory na ženy a mužov;
 - podnecovať služby verejných knižníc, aby prostredníctvom kníh a materiálov na sklade odmietali stereotypné postoje v názoroch na ženy a mužov.

Článok 21 - Bezpečnosť a ochrana

- (1) Signatár uznáva právo každej ženy a muža na ochranu osoby a slobodu pohybu, tieto práva nemôžu byť slobodne alebo rovnako vykonané, ak sa ženy alebo muži nachádzajú v nebezpečenstve alebo v neistote, či už v súkromnej alebo vo verejnej sfére, alebo ak sa sami cítia v nebezpečenstve a v neistote.
- (2) Signatár ďalej uznáva, že ženy a muži, často z dôvodu rozdielnych povinností alebo odlišného životného štýlu, čelia rozdielnym problémom bezpečnosti a istoty, ktorými je potrebné sa zaoberať.
- (3) Signatár sa preto zaväzuje:
 - (a) z rodového hľadiska analyzovať štatistiky, týkajúce sa rozsahu a štruktúry prípadov (vrátane skutočnej kriminality páchanej na jednotlivcoch), ktoré vplývajú na bezpečnosť a istotu žien a mužov a v prípade potreby zistiť mieru a povahu strachu z kriminality alebo iných zdrojov nebezpečenstva;
 - (b) vypracovať a realizovať stratégie, politiky a aktivity, vrátane konkrétnych zlepšení stavov alebo štruktúry miestneho prostredia (napríklad: zmena dopravy, parkovísk, verejného osvetlenia) alebo politickými rozhodnutiami týkajúcich sa služieb, zvýšiť praktickú bezpečnosť a ochranu žien a mužov a usilovať sa o zníženie osobného vnímania nedostatku bezpečnosti a ochrany.

Článok 22 - Násilie založené na pohlaví

- (1) Signatár uznáva, že násilie založené na pohlaví, ktoré neprímerane vplyva na ženy, porušuje základné ľudské práva a naruša dôstojnosť a fyzickú a emocionálnu integritu ľudskej bytosti.
- (2) Signatár uznáva, že násilie založené na pohlaví vychádza z myšlienky páchatel'a o nadradenosti jedného pohlavia nad druhým v kontexte nerovnakého pomeru síl.
- (3) Signatár sa zaväzuje vytvoriť a posilniť politiky a aktivity proti násiliu založeného na pohlaví, vrátane:
 - poskytovaním alebo podporovaním špeciálnych metód pomoci obetiam;
 - poskytovaním verejných informácií o možnostiach pomoci dostupných v tejto oblasti v jazyku väčšinou používanom na miestnej úrovni;
 - zabezpečením profesionálnych zamestnancov, vyškolených na identifikovanie obeti a poskytovania následnej pomoci;
 - zabezpečením efektívnej koordinácie medzi poskytovateľmi príslušných služieb, napríklad medzi politickými a zdravotníckymi organizáciami a sociálnymi úradmi.;
 - zvyšovanie povedomia o kampaniach a vzdelávacích programoch cielených na potenciálne alebo skutočné obeť a páchatel'ov.

Článok 23 - Obchodovanie s ľuďmi

- (1) Signatár uznáva, že nezákonné zaobchádzania s ľuďmi je zločin, ktorý viac postihuje ženy a dievčatá, porušuje základné ľudské práva a naruša dôstojnosť, fyzickú a emocionálnu integritu ľudskej bytosti.
- (2) Signatár sa zaväzuje vytvoriť a posilniť politiky a aktivity zamerané na prevenciu proti nezákonnému obchodovaniu s ľuďmi, vrátane:
 - informovanosti a zvyšovania povedomia formou kampaní;

- školiacich programov pre profesionálnych pracovníkov zodpovedných za rozpoznávanie a podporovanie obetí;
- opatrení znižujúcimi dopyt;
- vhodných opatrení na pomoc obetiam, vrátane prístupu k lekárskeму ošetrovaniu, adekvátnemu a bezpečnému bývaní a prekonaniu jazykovej bariéry.

PLÁNOVANIE A TRVALO UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

Článok 24 – Trvalo udržateľný rozvoj

- (1) Signatár uznáva úplne rešpektovanie plánovacích a rozvojových stratégií do budúcnosti v tejto oblasti, princípy trvalo udržateľného rozvoja; vrátane vyrovnanej integrácie ekonomických, sociálnych, environmentálnych a kultúrnych dimenzií, vrátane potreby presadzovať a dosahovať rovnosť žien a mužov.
- (2) Signatár sa týmto zaväzuje integrovať princíp rovnosti žien a mužov ako základnú veličinu každého plánovania alebo rozvoja stratégií pre trvalo udržateľný rozvoj v oblasti svojej pôsobnosti.

Článok 25 - Plánovanie na miestnej úrovni

- (1) Signatár uznáva dôležitosť politik priestorového a územného plánovania, dopravy, ekonomického rozvoja a výstavby pri vytváraní podmienok, v rámci ktorých právo na rovnosť žien a mužov môže byť plne uplatňované.
- (2) Signatár sa zaväzuje zabezpečiť pri vypracovaní, prijímaní a realizácii týchto politik a plánov:
 - rešpektovanie potreby presadzovať skutočnú rovnosť vo všetkých oblastiach miestneho života;
 - rešpektovanie osobitných potrieb žien a mužov napríklad vo vzťahu k zamestnanosti, prístupu k službám a kultúrnemu životu, vzdelaniu, rodinnej zodpovednosti, založených na príslušných miestnych a iných informáciách, vrátane vlastného rodového auditu signatára;
 - vysokú kvalitu navrhovaných riešení, ktoré rešpektujú špecifické potreby žien a mužov.

Článok 26 - Mobilita a doprava

- (1) Signatár uznáva, že mobilita a prístup k prostriedkom dopravy sú základnou podmienkou pre ženy a mužov na uskutočňovanie ich práv, úloh a aktivít, vrátane prístupu k práci, vzdelaniu, kultúre a základným službám. Uznáva tiež, že trvalá udržateľnosť a úspech obcí a regiónov závisí na rozvoji efektívnej, vysoko kvalitnej dopravnej infraštruktúry a službách verejnej dopravy.
- (2) Signatár ďalej uznáva, že ženy a muži majú v skutočnosti často rozdielne potreby, rovnako ako aj spôsoby využívania pokiaľ ide o mobilitu a dopravu, založené na takých faktoroch ako je príjem, zodpovednosť alebo pracovný čas, v dôsledku čoho ženy vo väčšej miere využívajú verejnú dopravu ako muži.
- (3) Signatár sa preto zaväzuje:
 - (a) brať do úvahy príslušné potreby mobility a spôsoby využitia dopravy zvlášť pre ženy a mužov, vrátane tých, ktorí pochádzajú z mestských a vidieckych spoločností;
 - (b) zabezpečiť dopravné služby, ktoré budú dostupné všetkým obyvateľom v oblasti pôsobnosti samosprávy zabezpečujúcej poskytovanie špeciálnych a spoločných potrieb pre ženy a mužov a zabezpečiť skutočnú rovnosť žien a mužov na miestnej úrovni.
- (4) Signatár ďalej zaväzuje podporovať progresívne zlepšovanie služieb verejnej dopravy v rámci

svojej právomoci, vrátane kombinovaného spojenia vzhľadom na špecifické a spoločné potreby žien a mužov a na zabezpečenie pravidelnej, nenákladnej, bezpečnej a prístupnej dopravy; a prispievať k jej trvalo udržateľnému rozvoju.

Článok 27 - Ekonomický rozvoj

- (1) Signatár uznáva, že dosiahnutie vyrovnaného a trvalo udržateľného rozvoja je životnou súčasťou prosperujúcej obce alebo regiónu a že aktivity a služby v tejto oblasti môžu významne prispieť k presadzovaniu rovnosti žien a mužov.
- (2) Signatár uznáva potrebu zvýšiť mieru a rovnosť zamestnanosti žien a uznáva, že nebezpečenstvo chudoby spojené s dlhodobou nezamestnanosťou a nezaplatenou prácou je zvlášť vysoké pre ženy.
- (3) Signatár sa zaväzuje v nadväznosti na aktivity a služby v oblasti ekonomického rozvoja v plnom rozsahu zohľadňovať potreby a záujmy žien a mužov a príležitosti napomáhajúce rovnosti medzi nimi a prijme príslušné opatrenia na splnenie tohto cieľa, ktoré môžu obsahovať:
 - podporu žien v podnikateľskej oblasti;
 - zabezpečovanie finančnej a inej podpory podnikateľom, aby presadzovali rodovú rovnosť;
 - presadzovanie školení žien zamerané na získaniu zručnosti a kvalifikácie v tradičných „mužských“ pracovných pozíciách a naopak;
 - podporovať zamestnávateľov v zamestnávaní žien s ukončeným učňovským vzdelaním a školiť ich na získanie zručnosti a kvalifikácie na pozície tradične považované za "mužské" a naopak.

Článok 28 - Životné prostredie

- (1) Signatár uznáva svoju zodpovednosť za zabezpečenie vysokého stupňa ochrany a zlepšenia kvality životného prostredia v rámci svojho územia, vzhľadom na lokálne politiky, týkajúce sa odpadu, hluku, kvality ovzdušia, biodiverzity a dopadu klimatických zmien. Uznáva rovnaké práva žien a mužov mať prospech zo služieb a politik týkajúcich sa životného prostredia.
- (2) Signatár uznáva rozdielny životný štýl žien a mužov vo viacerých oblastiach a tendenciu žien a mužov k rozdielnemu využívaniu miestnych služieb, verejných a voľných priestranstiev; muži a ženy čelia rozdielnym problémom životného prostredia.
- (3) Signatár sa podľa toho zaväzuje rozvíjať politiky a služby v oblasti životného prostredia, neobmedzene a rovnomerne mať na zreteli individuálne potreby a špecifický životný štýl žien a mužov a potreby dodržiavať princíp solidarity medzi generáciami.

REGULAČNÁ ÚLOHA

Článok 29 – Miestna samospráva ako regulátor

- (1) Signatár pri svojich úloh a kompetenciách a ako regulačný orgán príslušných aktivít v rámci svojej právomoci uznáva dôležitú úlohu regulačnej činnosti a ochrany spotrebiteľa pri zabezpečovaní bezpečnosti a blahobytu miestneho obyvateľstva a uznáva, že regulačné aktivity môže rozdielne vplývať na ženy a mužov.
- (2) Signatár sa zaväzuje pri vykonávaní regulačných úloh brať do úvahy osobitné potreby, záujmy a okolnosti žien a mužov.

PARTNERSKÁ A MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Článok 30

- (1) Signatár uznáva prínos partnerskej spolupráce obcí, európskej a medzinárodnej spolupráce miestnych a regionálnych samospráv, pretože zblízuje občanov a podporuje vzájomné poznávanie a porozumenie cez hranice štátu.

Signatár sa zaväzuje v rámci aktivít v oblasti partnerskej spolupráce, európskej a medzinárodnej spolupráce:

- do týchto aktivít zapojiť ženy a mužov s rozličným zázemím na základe rovnosti;
- využívať partnerskú spoluprácu miest, európske a medzinárodne partnerstvo ako platformu na výmenu skúsenosti a informácií o veciach týkajúcich sa rovnosti žien a mužov;
- integrovať rozmer rodovej rovnosti do aktivít decentralizovanej spolupráce.

* * * * *